

in nasl. izvrš. reda, kar velja tudi glede zavezančevih, do tuje nepremičnine pristoječih mu užitnih pravic.

Izvršba na zavezančevo, izvenknjižno pridobljeno (vknjiženo) terjatev se pa ravna po določbah §-a 294. in nasl. izvrš. reda.

Zakon ima torej za navedene slučaje izvršbe posebne in popolnoma zadostne določbe in ni potreba uporabljati zanje določbe odstavka 3. §-a 350. izvrš. reda, ki je, kakor pokazano, dana za izvršilne naslove posebne, v tem članku označene vrste.

§ 88 sud. vl. Kako će se oteti podsudnosti fakture?

Da podsudnost fakture bude valjana, potrebno je prema §-u 88 sud. vl. osim ostalih predpostavki, o kojima se sad nije baviti, da fakture, snabdjevena primjedbom mjesta isplate i utuživosti, bude bez prigovora primljena. Po tome bi »a contrario« slijedilo, da je svaki i najmanji prigovor takvoj fakturi dovoljan da isključi tu podsudnost. Ali ipak toga zakon ne traži. Postanak nas bo zakona uči (Mat. I. str. 693) da se je htjelo a uz neka ograničenja utvrditi ono, do čega je tekom vremena bila dovela uporaba §-a 43. sud. vl. god. 1852 § 43. naime ustanovljuje se podsudnost ugovora pa se je sve daljim primijenjivanjem te podsudnosti u razvoju sudske prakse došlo do toga, da se je smatralo, da je izričito ugovoreno mjesto izplate ili ispunjavanja druge koje obveze, kad je kupac primio bez prigovora fakturu sa primjedbom mjesta isplate. Propuštanje prigovora smatralo se konkludentnim činom (§ 863 o. g. z.), kojim je primaoc fakture mučke izjavljao da pristaje na pismenu ponudu glede mjesta isplate.

Podsudnost fakture osniva se i sada na ugovoru, pak je s toga i uvrštena u podsudnost mjesta ispunjenja; ova potonja je pak svakako »forum contractus« pošto ona odvisi od mjesta ispunjenja utanačenog ugovorom a ne zakonom odredjenog.

Uzme li se, da podsudnost fakture izvire iz ugovora, to je smatrati primjedbu u zakonu naznačenu pismenom ponudom a

prihvat takove fakture bez prigovora joj držati je mučkim prihvatom te ponude: pa eto valjana ugovora.

Prihvati li primaoc brez prigovora fakturu, to nije treba više istraživati da li je taj čin smatrati konkludentnim (kako je to po prijašnjem pravu bilo potrebito), kad zakon iz te činjenice bezuvjetno izvodi, da je ponuda valjana prihvaćena. S druge strane zakon nigdje ne isključuje, da se ne može i šutke očitovati prihvat i drugim konkludentnim činima, dapače ih i dozvoljuje. Poznato je naime, da osim primjedbi o isplativosti i utuživosti trgovci običavaju nanizati na fakturama i druge bilješke, kano ti: glede načina opremanja robe, glede podmire kupovine i roka za isplatu, glede reklamacija, skonta i sl. Prigovori li sada primaoc takove fakture ovim potonjim bilješkama, a ne usprotivi li se primjedbi isplativosti i utuživosti, to je je svakako smatrati, da pristaje na tu ponudu, jer bi posve neshvatljivo bilo, zašto nije prigovorio i toj primjedbi.

Prema tomu: ne prigovori li primaoc fakture ničemu, to je svakako smatrati da je uz ostale zakonske pretpostavke osnovana podsudnost §-a 88 sud. vl. Usprotivi li joj se pak bud na koji način to odatle još ne slijedi, da ta podsudnost nije osnovana već on mora da prigovori na takav način, po kojem se da zaključivati, e je mučke pristao na primjedbu glede mjesta izplativosti i utuživosti. Drugim riječima: Prigovor mora jasno da kaže, da je naperen specijalno proti navedenoj primjedbi ili takodjer i proti njoj.

Po tem nije samo dostatno, da se izričito prigovori bilješci mjesta isplate i utuživosti, već je potrebita takova izjava ili takav čin, koji na nedvojbeni način odaje primaočevu volju, da neće da primi fakture u cjelosti. Nemoguće je posebice nabrojiti takve čine: toliko ih je u svojoj raznolikosti koliko je nebrojeno načina, da mučke izraziš svoju volju; šta više, isti čin može prema prilikama da poprimi razno značenje. Tako se n. pr. predmnijeva, da se ne prihvaća fakture kad ju se natrag pošalje; ali ako ju primaoc povrati jedino radi toga, da prodavatelj popravi rok isplate, to se svakako mora smatrati, da je kupac pristao na ponudu glede podsudnosti. Pa i samo pobijanje valjanosti ili opstojnosti ugovora ne može se bezuvjetno smatrati otklonom ponude, jer inače ne bi mogao nikad da nastupi, zakonom ipak

predvidjeni slučaj, da se u toj podsudnosti može da ustanovi opstoji li ili ne opstoji kakav ugovor. S toga će prema prilikama odvisiti od pojedinog slučaja, da li je iz nekog čina primaoca fakture izvoditi, da odbija ponudjenu podsudnost ili ju prihvaća. Prigovor mora uvijek da se odnosi na fakturu, a ne samo na robu, pak stoga postavljanje na raspoloženje radi slabe vrsnoće, radi zakašnjele otpreme itd. ne upliviše na podsudnost. Zaniječe li primaoc, da je naručio fakturiranu robu, to će odvisiti od načina, kako bude prigovorio fakturi, da li joj se protivi u gore navedenom smislu. Ne učini li toga, to je osnovana podsudnost fakture sve da i nije naručio robe.

Na svaki način § 88 sud. vl. predmnijeva, da je roba bila naručena, premda određuje, da je za opravdanost podsudnosti fakture dovoljno, da faktura nosi neka čisto vanjska obilježja t. j. primjedbu označenu u zakonu i da takva faktura bude prihvaćena bez prigovora.

Činjenica da li je roba bila naručena ili ne, ne može iz praktičnih razloga, da upliviše na odluku o podsudnosti, jer bi se tim odlučivalo o meritumu stvari. Tim bi se ne samo bez potrebe zateglo odlukom o nadležnosti suda, već bi se, kad bi se nakon provedene rasprave izrekla nenadležnost, jer da fakturirana roba nije bila naručena, prejudiciralo odluci o glavnoj stvari, te bi po tomu nenadležan sud riješio meritorno spor. Stoga mora primaoc ne naručene robe e da se ugne podsudnosti fakture, da prigovori toj fakturi, isto tako kao da je naručio fakturiranu robu (pl. odl. 14. novembra 1905. pres. 151. Vrh. Sud.).

Šp.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) K uporabi §-a 1432 o. d. z.

Toženec B. je prodao tožniku A. leta 1906 slanine za 1541 K 28 h. Tožnik trdi, da mu je to terjatev plaćal tako: dal je tožencu vina za 370 K 44 h, plaćal mu v gotovini dne 21. junija 1906 znesek 400 K, dne 21. ali 22. avgusta 1906 zopet 400 K,